

projectplan flora en fauna

Arnhemsebovenweg/ Zonstraat te Driebergen

**Janssen de Jong projectontwikkeling en
Heuvelrug Wonen**

18 november 2008

projectnummer 70567.02

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTBESCHERMING	4
3	TOETSING	6
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
3.2	BESCHERMDE GEBIEDEN	6
3.3	VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN	7
4	CONCLUSIE	11
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	11
4.2	SOORTENBESCHERMING	11
4.3	CONSEQUENTIES	12
4.4	ONTHEFFING	12
4.5	AANBEVELINGEN	15
	BIJLAGEN	
	– <i>bijlage 1: topografische kaart 1:25.000</i>	
	– <i>bijlage 2: gegevens Natuurloket</i>	
	– <i>bijlage 3: literatuurlijst</i>	
	– <i>bijlage 4: resultaten veldonderzoek De Groene Ruimte</i>	
	– <i>bijlage 5: kwalificaties onderzoekers</i>	

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Zonstraat te Driebergen (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht) is de herontwikkeling van een woonwijk beoogd. Binnen dit plan zal de huidige bebouwing gesloopt worden (topografische kaart in bijlage 1). Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggend projectplan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

globale ligging projectgebied (kaart: natuurloket, luchtfoto: Google Earth)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Bij deze activiteit moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het projectgebied. Het voorliggende projectplan flora en fauna is gebaseerd op de reeds gemaakte quick scan flora en fauna van SAB (SAB, juni 2008) en bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde planten en dieren en een biotoopinschatting op basis van een verkennend veldonderzoek, aangevuld met een gerichte veldinventarisatie naar ontheffingsplichtige soorten. Deze onderzoeksrapportage brengt het precieze gebruik van het projectgebied door de ontheffingsplichtige soorten, en de eventuele noodzaak voor een ontheffingsaanvraag voor deze soorten, in beeld. Daarnaast geeft het rapport inzicht in de doorwerking van de gebiedsgerichte natuurwetgeving op deze plek. De effectbeoordeling is gedaan op basis van de huidig geldende interpretatie van wet- en regelgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het projectgebied ligt in het noordoosten van de kern Driebergen. De omgeving van Driebergen wordt gekenmerkt door twee verschillende landschapstypen, beide gelegen op 1 km afstand van het projectgebied. De noordzijde van het projectgebied wordt gekenmerkt door het bosgebied van het nationaal park de Utrechtse Heuvelrug. Het nationaal landschap 'Rivieren gebied' met weidegronden, akkers, houtsingels en kleinschalige bosgebieden ligt ten zuiden van Driebergen.

Het projectgebied zelf betreft een binnenstedelijke locatie in het noordoosten van de kern Driebergen. Het projectgebied is opgedeeld in twee delen. Eén deel ligt ten noorden van de Zonstraat en één deel ten zuiden van de Zonstraat. Het projectgebied ten noorden van de Zonstraat bestaat uit vijf vier-onder-een-kapwoningen, een opslagschuur waar caravans gestald zijn, een ongebruikte fabriekshal en tuinen. De woningen hebben dezelfde bouw, een puintdak bedekt met dakpannen. De opslagschuur is opgebouwd uit houten planken en bedekt met golfplaten. De ongebruikte fabriekshal is opgebouwd uit stenen muren en tevens bedekt met golfplaten.

Het projectgebied ten zuiden van de Zonstraat bestaat uit vier twee-onder-een-kapwoningen en één drie-onder-een-kapwoning met bijbehorende tuin. Deze woningen hebben dezelfde bouw, een puintdak bedekt met dakpannen.

De woningen binnen het projectgebied worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Tevens zullen de tuinen verdwijnen.

globale indruk projectgebied ten noorden van de Zonstraat (foto's SAB)

globale indruk projectgebied ten zuiden van de Zonstraat (foto's SAB)

globale inrichtingsschets

2 WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen de planlocatie en haar invloedsg gebied is gelegen (148-451), het voorkomen van beschermde vaatplanten, zoogdieren en broedvogels weer (bijlage 2). Omdat het projectgebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van het projectplan flora- en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, et al., 1997) en de verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl). De bronnen vermelden gegevens per uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 3 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 24 april 2008 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het projectgebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Op basis van deze quick scan en veldverkenning konden vaste rust- en verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige soorten vleermuizen en zwaluwen in het projectgebied niet worden uitgesloten. Daarom is op 17, 28, 29 en 30 juli 2008 door Adviesbureau De Groene Ruimte, nader veldonderzoek verricht naar deze soorten (bijlage 4). Met behulp van een batdetector en zichtwaarnemingen is onderzoek gedaan naar vleermuizen. Gierzwaluwen zijn onderzocht door middel van zichtwaarnemingen en geluid. De resultaten van het onderzoek zijn in dit document verwerkt.

Een gerichte inventarisatie brengt het gebruik van het projectgebied door één of meerdere soorten beter in beeld. Dieren gedragen zich echter niet altijd voorspelbaar. Zelfs een gericht veldonderzoek geeft nooit een volledige garantie dat er geen (andere) strikt beschermde soorten aanwezig zijn.

3.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Natuurbeschermingswet 1998

Het projectgebied te Driebergen ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 10 km afstand en betreft het Vogelrichtlijngebied "Uiterwaarden Neder-Rijn". Door de verharde en bebouwde situatie in het projectgebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met het Vogelrichtlijngebied. Gezien de afstand en de afwezigheid van een relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

Het projectgebied ligt bovendien niet in, maar wel op ongeveer 500 meter ten zuiden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Door de verharde en bebouwde situatie in het

projectgebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met de EHS. Gezien het lokale karakter van de ingreep en de binnenstedelijke ligging, heeft het plan naar alle waarschijnlijkheid geen negatief effect op de EHS.

3.3 VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten

Binnen het projectgebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het projectgebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit tuinen en bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het projectgebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het projectgebied soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), mol (*Talpa europea*), vos (*Vulpes vulpes*), hermelijn (*Mustela erminea*), bunzing (*Mustela putorius*), wezel (*Mustela nivalis*), ree (*Capreolus capreolus*), rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), aardmuis (*Microtus agrestis*), veldmuis (*Microtus arvalis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en boommarter (*Martes martes*) voor.

Binnen het projectgebied zijn gazons, enkele rommelhoekjes en struwelen aanwezig, hierdoor zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen van soorten als egel, huisspitsmuis, marterachtigen en mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

De gewone rode eekhoorn leeft bij voorkeur in naald- of gemengd bos, echter ook in loofbos, vooral in boszomen. Gezien het schaarse aantal oude naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen) is het echter onwaarschijnlijk dat de eekhoorn binnen het projectgebied voorkomt.

De boommarter komt hoofdzakelijk in bebost gebied met een voorkeur voor naaldbos of gemengd bos voor; soms ook in meer open terrein, mits voldoende bosjes en lijnvormige elementen als heggen en houtwallen aanwezig zijn. Het is een erg schuwe soort. Op basis van het huidige biotoop, binnenstedelijke ligging en hoge verstoring is het voorkomen van de boommarter uit te sluiten binnen het projectgebied. Tevens is een verbinding met nabij gelegen bosgebied afwezig. Het is aannemelijk dat de soort voorkomt in de natuurgebieden van de nabij gelegen Veluwe.

vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 1992; Limpens, et al., 1997) komen in de omgeving van het projectgebied gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruik maken.

Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen. De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten worden vooral aangetroffen onder dakpannen, in spouwmuren, op zolders, achter houten betimmering enzovoorts. Binnen het projectgebied zijn alle woningen bedekt met dakpannen en sommige woningen zijn bedekt met houten betimmering. Onder deze dakpannen zijn gaten en kieren waargenomen, die toegang voor vleermuizen in het dakbeschot of onder de dakpannen geven. Tevens zijn enkele gaten in de buitenmuur waargenomen, waardoor toegang tot de spouwmuur mogelijk is. De zolders op deze woningen lijken ongebruikt, gezien de afwezigheid van ramen. Vleermuizen worden regelmatig aangetroffen op ongebruikte zolders.

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. In het projectgebied komt een bomenrij met haagbeuken voor (stamdoorsnede > 30 cm). In deze bomen zijn geen zichtbare holtes waargenomen, echter op basis hiervan zijn vaste rust- en verblijfplaatsen niet uit te sluiten binnen het projectgebied. Het kappen van deze bomen zouden negatieve effecten kunnen hebben op deze vaste rust- en verblijfplaatsen. De bomenrij kan ook dienen als vaste vliegroute. Aangezien de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

mogelijke verblijfplaatsen vleermuizen onder dakbeschot van de woningen (boven en midden) of in de spouwmuur van de fabriekshal (onder)

Vleermuizen konden op basis van de eenmalige veldverkenning in april niet worden uitgesloten in het projectgebied. Daarom heeft adviesbureau De Groene Ruimte gedurende avondbezoeken op 17, 28, 29 en 30 juli 2008 nader veldonderzoek verricht naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen (bijlage 4). Tijdens het nader onderzoek zijn drie verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen waargenomen. Dit betreft de locatie in de huizen aan zuidzijde van de Zonstraat (tweede en derde huis vanuit het

westen) en in de noordelijke muur van de ongebruikte fabriekshal. In beide gebouwen zijn uitvliegende vleermuizen waargenomen. In de Zonstraat hebben de dieren een vaste rust- en verblijfplaats waarschijnlijk in het dak. In de oude fabriekshal dienen de noordelijke spouwmuuren als vaste rust- en verblijfplaats. Belangrijke vliegroutes van vleermuizen (waaronder de gewone dwergvleermuis) zijn niet aangetroffen.

Met de sloop van de gebouwen worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetast. Hiervoor dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Overige vleermuissoorten die zijn aangetroffen zijn de laatvlieger en rosse vleermuis. De laatvlieger is alleen in de omgeving waargenomen. De rosse vleermuis is overvliegend aangetroffen.

effecten op gewone dwergvleermuis

In het projectgebied zijn gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze gebruiken het projectgebied als vaste rust- en verblijfplaats en waarschijnlijk ook als foerageergebied. Door de sloop van de gebouwen worden vaste rust- en verblijfplaatsen aangetast en zal een gedeelte van het foerageergebied (tijdelijk) verloren gaan. In de directe omgeving van het projectgebied is voldoende foerageergebied aanwezig. Het projectgebied is in de toekomstige situatie tevens geschikt als foerageergebied. Hierdoor zijn alleen tijdelijke negatieve effecten op het foerageergebied van de vleermuizen te verwachten. Het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is in het kader van de Flora- en faunawet wel ontheffingsplichtig. Voor de bouw- en sloopwerkzaamheden dient een ontheffing aangevraagd te worden.

vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen als kauw (*Corvus monedula*), merel (*Turdus merula*), huismus (*Passer domesticus*) en ekster (*Pica pica*). Het voorkomen van soorten zoals koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Parus caeruleus*), vink (*Fringilla coelebs*), roodborstje (*Erithacus rubecula*), winterkoninkje (*Troglodytes troglodytes*), heggenmus (*Prunella modularis*), houtduif (*Columba palumbus*), turkse tortel (*Streptopelia decaocto*) is binnen het projectgebied tevens niet uit te sluiten. Alle vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen van vogels hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels en zwaluwen jaarrond beschermd.

In de aanwezige bomen zijn geen spechtengaten waargenomen, waardoor de aanwezigheid van spechten niet aannemelijk is. Tevens is een verbinding met nabij gelegen bosgebied afwezig. Op basis van het huidige biotoop van het projectgebied (gebouwen, verhard terrein en gazon) en de binnenstedelijke ligging is het onwaarschijnlijk dat uilen en spechten een vaste rust- en verblijfplaats hebben in het projectgebied.

Roofvogels hebben, gezien de afwezigheid van nesten in het projectgebied, naar alle waarschijnlijkheid ook geen actieve verblijf- en rustplaats in het projectgebied.

In het projectgebied staan woningen die bedekt zijn met enkele steile dakgedeeltes met dakpannen. Gierzwaluwen zijn vogels die veelvuldig in (oude) centra van steden voorko-

men en hebben hun nesten onder steile daken (met dakpannen). Op basis van het eenmalige veldbezoek konden vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluwen niet uitgesloten worden. Daarom is gedurende het nader onderzoek naar vleermuizen tevens gelet op zwaluwen. Tijdens het nader onderzoek uitgevoerd door adviesbureau De Groene Ruimte zijn geen aanwijzingen gevonden die erop duiden dat broedplaatsen van gierzwaluwen in het projectgebied aanwezig zijn. Buiten het projectgebied zijn in een woning aan de Heemstrastraat en aan weerszijden van het projectgebied in de Zonstraat wel invliegende gierzwaluwen waargenomen (bijlage 4). Janssen de Jong Projectontwikkeling en Heuvelrug Wonen hebben aangegeven dakpannen op de nieuwe woningen te plaatsen die geschikt zijn als broedlocatie voor gierzwaluwen. Hierdoor draagt de opdrachtgever bij aan het aantal broedgevallen van gierzwaluwen.

amfibieën

RAVON verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl). Volgens RAVON (2006) komen in de omgeving van het projectgebied amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), bastaardkikker (*Rana esculenta*), kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*), meerkikker (*Rana ridibunda*) en de meer strikt beschermde soorten heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*) en poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Aangezien binnen en in de omgeving van het projectgebied geen watervoerende elementen aanwezig zijn, is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Algemene soorten, zoals bruine kikker en gewone pad, die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, en dan bijna overal kunnen worden aangetroffen, zijn gezien de binnen het projectgebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat dieren in de winterperiode binnen het projectgebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Op basis van de binnen het projectgebied aanwezige biotopen (gebouwen, verhard terrein, tuinen en gazons) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk.

vissen

In het projectgebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, hierdoor kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten zijn beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het binnenstedelijk gelegen projectgebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 CONCLUSIE

Het projectgebied betreft de locatie ten noorden en zuiden van de Zonstraat te Driebergen (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht). Op deze locatie is de herontwikkeling van een woonwijk beoogd. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het projectgebied te Driebergen ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 10 km afstand en betreft het Vogelrichtlijngebied "Uiterwaarden Neder-Rijn". Gezien de afstand en het bebouwde karakter van het projectgebied is een relatie met dit beschermde gebied afwezig en zijn negatieve effecten niet te verwachten.

Het projectgebied ligt bovendien niet in, maar wel op ongeveer 500 meter ten zuiden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Door de verharde en bebouwde situatie in het projectgebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met de EHS. Gezien het lokale karakter van de ingreep en de binnenstedelijke ligging, heeft het plan geen negatief effect op de EHS.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het projectgebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfsplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Door de sloop, de groundbewatering en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zijn de tuinen waarschijnlijk ook geschikt als leefgebied.

De meeste van de mogelijk in het projectgebied voorkomende soorten zoals bruine kikker, gewone pad, egel, kleine marterachtige, mol, spitsmuizen en muizen zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Op basis van de eenmalige veldverkenning in het kader van de quick scan flora en fauna (SAB, januari 2008), kon de

aanwezigheid van vleermuizen en zwaluwen niet worden uitgesloten binnen het projectgebied. Daarom is in de avond van 17, 28, 29 en 30 juli 2008 door adviesbureau De Groene Ruimte, nader onderzoek naar het gebruik van het projectgebied van bovengenoemde ontheffingsplichtige soorten uitgevoerd. Tijdens dit nader onderzoek zijn drie vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De laatvlieger en rosse vleermuis zijn tevens nabij het projectgebied waargenomen, respectievelijk in de omgeving en overvliegend. Voor beide soorten vormt het projectgebied geen belangrijk onderdeel van het leefgebied van de soorten. Tijdens het nader onderzoek zijn geen broedgevallen van gierzwaluwen aangetroffen. In bijlage 5 zijn de kwalificaties van de onderzoekers opgenomen.

4.3 CONSEQUENTIES

Op basis van het nader onderzoek zijn drie vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Door de bouw- en sloopwerkzaamheden worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetast. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden in het kader van de Flora- en faunawet.

4.4 ONTHEFFING

Als gevolg van deze ingreep wordt een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetast. Vanuit de Flora- en faunawet is het nodig om voor de verstoring en aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 Flora- en faunawet in te dienen. In bijgaand overzicht wordt dit weergegeven.

<i>ruimtelijke ingreep</i>	<i>gevolg</i>	<i>beschermde soorten</i>	<i>overtreding artikel Flora- en faunawet</i>	<i>ontheffing aangevraagd voor de periode</i>
Sloop en nieuwbouw.	Verstoren en aantasting van een vaste rust- en verblijfsplaats.	gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	artikel 11	28 februari 2009 tot 28 februari 2014

4.4.1 *ontheffingsperiode*

De uitvoeringstermijn van slopen, bouwrijp maken, bouwen en opleveren - die samenvalt met de periode waarvoor ontheffing wordt aangevraagd - bedraagt ongeveer 5 jaar. Voor deze gehele periode wordt ontheffing aangevraagd, rekening houdend met enkele inrichtingsvoorwaarden die onderstaand worden genoemd.

4.4.2 *aanvrager ontheffing*

Janssen de Jong Projectontwikkeling en Heuvelrug Wonen zijn verantwoordelijk voor de ruimtelijke procedure met betrekking tot de bestemmingsplanwijziging en daarmee ook aanvrager van deze ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

4.4.3 voorwaarden ontheffing

Bij een ontheffingsaanvraag is een aantal voorwaarden van toepassing.

1: is er sprake van een bij de wet genoemd belang

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling wordt beschouwd als een in de wet genoemd belang. Aan dit criterium kan derhalve worden voldaan.

2: er zijn geen alternatieven en er is sprake van openbaar belang

Regionaal

De totale woningproductie in de bestuursregio Utrecht (BRU) van 2005 tot en met 2007 bedraagt nu 52% van het totale aantal dat in de woningbouwafspraken 2005-2009 is overeengekomen. In de regio Utrecht komt de woningproductie moeizaam op gang. De verwachte productie voor 2007 was hoog, maar toch is de woningbouwafpraak niet gerealiseerd. Ook in 2008 zal het moeilijk worden voor deze regio om de woningbouwafspraken te realiseren; de verwachte productie is lager dan de te realiseren afspraak.

Lokaal

In Driebergen-Rijsenburg zijn, onder het tot 2005 vigerende streekplanbeleid, geen mogelijkheden voor realisatie van uitbreidingslocaties voor wonen. Rondom de kern is een contour getrokken waarbuiten niet gebouwd mag worden. Dit heeft tot gevolg dat nieuwe woningbouw in beginsel alleen op inbreidingslocaties kan plaatsvinden.

Het gebied Traaij-Zonstraat - het onderhavige projectgebied - is door de gemeente in de nota inbreidingslocaties aangewezen als toekomstige inbreidingslocatie.

Projectgebied

Op het binnengebied van de huidige locatie bevinden zich bedrijfspanden, welke op deze locatie ongewenst zijn. Meer dan 70% van deze bedrijfspanden is niet meer in gebruik. Herontwikkeling tot een woonfunctie van de bestaande panden is geen optie. Rondom het binnengebied bevinden zich incurante sociale huurwoningen. Over deze woningen is door de eigenaar (Heuvelrug Wonen) in overleg met de huurders (>70% steun vanuit bewoners) een sloopbesluit met nieuwbouw genomen. Renovatie van de huurwoningen biedt namelijk geen haalbare oplossing.

Slotoverweging

Vorenstaande overwegingen onderschrijven dat deze locatie in Driebergen-Rijsenburg het meest geschikt is voor woningbouw. De gemeenschap is gebaat bij het toevoegen van woningen aan de lokale woningmarkt.

Bronnen:

- 1) Website VROM: Bestuur Regio Utrecht
- 2) nota inbreidingslocaties Driebergen-Rijsenburg

3: doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort

De gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland. Bijna elke bebouwde kom bezit wel één of meerdere kolonieplaatsen van deze vleermuissoort. De soort heeft zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen in gebouwen en foerageert voornamelijk in de nabijheid van bebouwing. Bij het afbreken van het gebouw verdwijnen minimaal twee vaste rust- en verblijfsplaatsen van de gewone dwergvleermuis, maar indien dit

buiten de kraamperiode (mei tot en met augustus) en winterslaapseizoen (half november tot half maart) gebeurt zijn er geen negatieve effecten voor de soort te verwachten. In de omgeving staan voldoende gebouwen waarin vervangende tijdelijke verblijfsplaatsen gezocht kunnen worden. De nieuwe bebouwde situatie kan waarschijnlijk in dezelfde mate onderdeel gaan uitmaken van het leefgebied van de soort. Indien er zorgvuldig gehandeld wordt dan zal deze populatie en zeker de soort in het algemeen geen negatieve effecten ondervinden van de sloop en bouw binnen het projectgebied.

4.4.4 *mitigerende maatregelen*

Om de aanwezige vleermuizen zo min mogelijk schade toe te brengen, worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- slopen of ongeschikt maken van gebouwen dient plaats te vinden in het voorjaar (half maart en april) of de nazomer (september tot half november) zodat aanwezige vleermuizen kunnen wegvliegen. In het winter(slaap)seizoen van november tot half maart en het seizoen dat er jongen zijn, van mei tot en met juli, zijn vleermuizen erg kwetsbaar;
- alle gebouwen dienen buiten het kwetsbare seizoen en minimaal één week voor de sloop ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen (tocht creëren) door:
 - in gebouwen met een spouwmuur tochtgaten (ongeveer 50 bij 50 cm) te maken in de (bakstenen) buitenmuur, zodat tocht in de spouw plaatsvindt. Om in de gehele spouw tocht te creëren dient om elke twee meter (zowel horizontaal als verticaal) een tochtgat gemaakt te worden;
 - tochtgaten te maken op zolders (verwijderen van enkele rijen dakpannen);
 - in alle gebouwen alle randen, dakgoten, regenpijpen te verwijderen (strippen);
 - hierdoor zal tocht ontstaan, waardoor de aanwezige vleermuizen weg zullen trekken (op zoek naar een betere verblijfplaats);
 - in alle gebouwen die gesloopt gaan worden deze maatregelen (indien van toepassing) toe te passen, zodat vleermuizen niet een andere verblijfplaats in het projectgebied zoeken;
- de maatregelen dienen minimaal één week voor de sloop te worden uitgevoerd;
- voor de sloop dient door een vleermuisdeskundige te worden gecontroleerd of de vleermuizen daadwerkelijk zijn vertrokken;
- het slopen dient plaats te vinden door middel van strippen. Dit houdt in dat al het aanwezige plaatmateriaal en overige losse elementen verwijderd worden;
- het nemen van de voorgenoemde maatregelen en de sloop zelf, dienen plaats te vinden wanneer de voornacht een minimale temperatuur heeft van 10° Celsius;
- eventueel kunnen voor aanvang van het ongeschikt maken van het gebouw (tijdelijk) vleermuiskasten worden opgehangen op omliggende bebouwing en bomen als tijdelijke verblijfplaats voor de vleermuizen.

4.4.5 *compenserende maatregelen*

In het projectgebied zijn drie vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen. Aangezien het een redelijke grote wijk is dat gesloopt gaat worden kunnen de verblijven onderdeel uitmaken van een netwerk. Vleermuizen hebben namelijk meerdere verblijfplaatsen in een seizoen, dit wordt ook wel een netwerk genoemd. Om te compenseren voor het verlies van drie verblijfplaatsen in een netwerk, worden vier gebouwen verspreid over het projectgebied geschikt gemaakt voor vleermuizen. Het geschikt maken van deze vier gebouwen wordt op de volgende manier gedaan:

- in elk van de vier gebouwen dienen in de westelijke en oostelijke/noordelijke muur op minimaal 2,5 meter hoogte één toegankelijke open stootvoeg te worden aangebracht, met een open aanvliegruimte. Aanbevolen wordt om deze niet boven de ramen te plaatsen, zodat de uitwerpselen niet op de ramen komen;
- ruimtes in deze spouw te laten achter en boven deze open stootvoegen (ongeveer 1,5 bij 2 meter). Deze ruimtes dienen met dunne (harde) isolatie (geen irriterend materiaal als glaswol) te worden geïsoleerd, zodat een ruimte van ongeveer 2 a 3 centimeter ontstaat tussen de buitenmuur en de isolatie. Hier kunnen vleermuizen verblijven;
- er kan ook kierende betimmeringen worden aangebracht als aanvulling op deze voorwaarden.

De bovenstaande mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen. Deze kan ook eventueel bij de sloop aangetroffen vleermuizen opvangen.

Aan deze voorwaarden zal bij de uitvoering van de bouw- en sloopwerkzaamheden worden voldaan.

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het projectgebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het projectgebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het projectgebied ongeschikt is voor dieren.

4.5 AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het projectgebied, zoals:

- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1: TOPOGRAFISCHE KAART 1: 25.000

globale ligging projectgebied

BIJLAGE 2: GEGEVENS NATUURLOKET

Rapportage voor kilometerhok X:148 / V:451

Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			1	goed	-	1975-2004
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddenstoelen					slecht		1991-2006
Zoogdieren	1	2	1		slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels					niet onderzocht		1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën					niet onderzocht		1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders		1		1	goed	1-10%	1995-2006
Nachtvlinders					redelijk		1980-2005
Libellen					goed		1992-2006
Sprinkhanen					redelijk		1992-2006
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006

* Legenda

FF = Flora- en faunawet lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
(#) = tevens meetnetgegevens verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een **toelichting** op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

■ niet van toepassing

BIJLAGE 3: LITERATUURLIJST

Bergmans, W. en Zuiderwijk, A. 1986. Atlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen, uitgeverij KNNV, Hoogwoud.

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nie, de, H.W. 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

BIJLAGE 4: RESULTATEN VELDONDERZOEK DE GROENE RUIMTE

**Nader onderzoek vleermuizen en
Gierzwaluwen plangebied Zonstraat,
Driebergen**

Colofon

Titel	Nader onderzoek vlermuizen en Gierzwaluwen plangebied Zonstraat, Driebergen
Projectnummer	08889
Opdrachtgever	SAB Arnhem BV Postbus 479 6800 AL ARNHEM
Datum	26 augustus 2008
Status rapport	eindrapportage / definitief
Bestand	eindrap2.wpd
Opdrachtnemer	De Groene Ruimte BV Postbus 400 6700 AK Wageningen tel. 0317-423969 fax 0317-418758 dgr@dgr.nl www.dgr.nl
Handtekening voor akkoord directie	Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek Handtekening:
Auteursrecht	De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).
Aansprakelijkheid	Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

Plangebied	Het plangebied bestaat uit twee delen, namelijk een gebied ten noorden en een gebied ten zuiden van de Zonstraat te Driebergen (zie pagina 2).
Aanleiding	Uit de quickscan voor de planlocatie (uitgevoerd door SAB) is gebleken dat nader onderzoek nodig werd geacht om uitsluitel te kunnen krijgen over de aanwezigheid van vleermuizen en Gierzwaluwen, alsook over de eventuele verstoring van deze soorten door de beoogde ingreep.
Aandachtspunten	Vleermuizen en Gierzwaluwen.
Uitvoering	<p><u>Medewerker(s):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • J. Maassen (veldwerk) • ir. R. Noordhuis (veldwerk en rapportage) • mw. ir. T. Springer (eindrapportage) • ir. P.A.F.M. Reijbroek (projectleiding) <p><u>Veldbezoeken</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 17 juli 2008: avondbezoek, 20°C, motregen in uitvliegtijd, later meer regen. • 28 juli 2008: avondbezoek, 28°C, onweersachtig, weinig wind, na uitvliegtijd regen tot 23.00u. • 29 juli 2008: avondbezoek, 24°C, droog en helder. • 30 juli 2008. avondbezoek, 24°C, droog en helder.

Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een aantal eengezinswoningen met bijbehorende tuinen, een schuur en een ongebruikte fabriekshal. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar het rapport 'Quick scan flora en fauna Arnhemsebovenweg/Zonstraat te Driebergen' (SAB Arnhem, 2008).

Waarnemingen

Vleermuizen

Er zijn verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. De Laatvlieger is alleen in de omgeving van het plangebied waargenomen en de Rosse vleermuis is alleen overvliegend waargenomen.

Uitvliegende Gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen vanuit de noordelijke muur van de ongebruikte fabriekshal. De dieren verblijven vrijwel zeker in de spouwruimtes.

In de Zonstraat zijn in het plangebied vanuit huisjes aan de zuidzijde (met name tweede en derde vanuit het westen) enkele uitvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De dieren hebben vrijwel zeker verblijfplaatsen in het dak (in ruimtes achter daklijsten, onder pannen of onder het daklood).

Er zijn geen belangrijke vliegroutes van Gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Ook van andere vleermuisoorten zijn geen vliegroutes in het plangebied vastgesteld.

Gierzwaluwen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat er broedplaatsen van Gierzwaluw in het plangebied zijn. Elders in de Zonstraat aan weerszijden van het plangebied zijn wel invliegende Gierzwaluwen waargenomen (bijvoorbeeld bij huisnummer 93, 95 en 120). Ook aan de van Heem-

strastraat is een invliegende Gierzwaluw gezien.

Conclusies

- Er zijn verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen vastgesteld in de woonhuizen aan de Zonstraat en in de ongebruikte fabriekshal. De Gewone dwergvleermuis kent de hoogste beschermingsstatus in de Flora- en faunawet (tabel 3). Voor het verstoren van deze soort dient een ontheffing ingevolge de Flora- en faunawet aangevraagd en verkregen te worden.
- De beoogde ingreep heeft geen betekenis voor de in de omgeving aangetroffen Laatvlieger en de overvliëgend waargenomen Rosse vleermuis.
- Er zijn geen broedgevallen van Gierzwaluwen vastgesteld in het plangebied.

Advies

- Alvorens versturende werkzaamheden voor de Gewone dwergvleermuis plaatsvinden, dient een ontheffing aangevraagd en verkregen te worden.
- Hoewel er geen broedgevallen van de Gierzwaluw zijn vastgesteld, kunnen (in andere periodes) broedgevallen (ook van andere soorten) wel aanwezig zijn. Het is niet toegestaan om broedgevallen te verstoren. Met het versturende werkzaamheden dient te worden gewacht tot aanwezige broedgevallen op natuurlijke wijze zijn geëindigd.
- Te allen tijde is de algemene zorgplicht uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de ingreep dient steeds voldaan te worden aan de algemene zorgplicht.

Plangebied

Eengezinswoningen aan de Zonstraat

De ongebruikte fabriekshal

BIJLAGE 5: KWALIFICATIES ONDERZOEKERS

BEKNOPT CURRICULUM VITAE JAN MAASSEN

- Personalia:
 - naam : Jan Maassen
 - geboortedatum : 15-03-1950
- In dienst bij De Groene Ruimte : 2005/2006/2007/2008
- Taken binnen De Groene Ruimte:
 - veldmedewerker
- Specialistische kennis:
 - Nederlandse flora algemeen
 - mossen en korstmossen
 - muurflora en -fauna
 - vlinders
 - libellen
 - sprinkhanen
 - amfibieën en reptielen
 - vleermuizen
- Als projectmedewerker betrokken bij onder andere::
 - provinciale faunakartering Utrecht 2005 -2007 (vlinders, libellen, krekels, amfibieën, reptielen)
 - inventarisatie en analyse beschermde planten- en diersoorten ten behoeve van vele quickscans Flora- en faunawet
 - inventarisatie Akkerdistels langs Rijkswegen Friesland
 - veldinspectie amfibieën watergangen in kader van ontheffing Flora- en faunawet voor herontwikkeling “Malburgen” (Arnhem)
 - nader onderzoek van met name vleermuissoorten in het kader van de Flora- en fauna-wet
- Overige bijzonderheden:
 - rijbewijs BE

BEKNOPT CURRICULUM VITAE RIENK NOORDHUIS

- Personalia:
 - naam : Rienk Noordhuis
 - geboortedatum : 29-11-1964
 - opleiding : Landbouwwuniversiteit Wageningen (1990): Biologie, oriëntatie populatie / ecosystemen
- In dienst bij De Groene Ruimte : sinds 2003
- Taken binnen De Groene Ruimte:
 - projectmedewerker fauna
- Specialistische kennis:
 - Nederlandse fauna in het algemeen
 - Vlinders
 - Libellen
 - Amfibieën en reptielen
 - Vogels
 - Zoogdieren, waaronder vleermuizen
- Als projectmedewerker betrokken bij onder andere:
 - veldwerk flora en fauna, inclusief uitwerking Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet in zeer groot aantal projecten in heel Nederland;
 - Provinciale faunakartering Utrecht 2005 (vlinders, libellen, krekels, amfibieën, reptielen);
 - monitoring beschermde (+ Rode lijst) planten, vleermuizen, amfibieën, vogels, div. dagvlindersoorten en diverse kleine zoogdiersoorten, inclusief uitwerking, flora- en faunawet "Malburgen - Arnhem", 2005 - 2007.
- Overige bijzonderheden:
 - rijbewijs BE